

højeste Grad. Den gik nemlig ud paa i Korthed, at naar Statens Tilskud til Undervisningsvæsenet vokser, saa maa Statsmyndighedernes Myndighed ogsaa vokse. Jeg synes, at det er fuldstændig at stille Tingene paa Hovedet. Den Moral, man der vil komme til, kan i saa Ord udtrykkes saaledes, at jo større Dørfærdighed Folket viser med Hensyn til Pengerebninger, des mindre Indflydelse skal det have med Hensyn til Pengenes Anvendelse, og det synes jeg er et absolut forkert Princip. Vi maa alle være paa det Reene med, at Statskassen ikke er en Fond, som Statsmyndighederne have Særrettigheder over, det er Penge, der komme fra Folket og som fornuftigvis skulle anvendes til Folkets Bedste, og de lovgivende Forsamlinger skulle have deres grundlovsmæssige Ret ubestaaende til at udøve Indflydelse i Overensstemmelse med Befolkningens Ønsker. Hvad enten der i Statskassen findes en eller ti eller Hundrede Millioner, bør det slaas fast, at det altid er Folkets Penge og aldrig Statsmyndighedernes Penge. Naar det ærede Medlem for Bornholm (M. S. Jensen) talte om Reaktionen i Forbindelse med dette Forslag, synes jeg, at det er paa dette Punkt, at Reaktionen stikker Hovedet frem, og det paa en overordentlig uheldig Maade. Det ærede Medlem fra Midelfart (Lohmann) omtalte en Mand her i Salen. Jeg forstod ikke rigtig det ærede Medlems Mening med dette, om han sigtede til den Mand, som havde gjort sig gældende til dette Lovforslag, men hvis denne Mand er en uheldig Mand, tror jeg, at vi gøre bedst i at sætte denne Mand statmat. saa hurtig som mulig. Vi have jo her i Salen fra den højtærede Konseilspræsident hørt udtale hans Beredvilighed til at indtage en mæglende Stilling, og andet og mere kunne vi ikke forlange. Hvis Ministeriet vil indtage en saadan mæglende Stilling, gør det sin Pligt og optræder loyalt, men skal de være Mander, der gjorde sig gældende i modsat Retning, saa haaber jeg, at det vil lykkes at saa disse Mander mædende ned. Man har i England, før at komme tilbage til de Forhold, jeg har forsøgt at sætte mig ind i, et Forhold som 5 Kommuneskoler til 15 Fri-skoler. Fristolevæsenet er altsaa meget højt udviklet. Udgifterne pr. Barn er i Kommuneskolerne 40 Kr., i Fristoletne 33 Kr., dog med Undtagelse af London, hvor Udgiften andrager ca. 50 Kr. Naar jeg omtaler dette, er det nærmest for at komme ind paa et Spørgsmaal, som flere Medlemmer, blandt andet de ærede Medlemmer for Kjøbenhavn's Amts 2den og 3dje Valgkreds (M. Klausen og Bing) have drøftet her i

Salen, Spørgsmaalet om Børnernes Bespisning. I London, hvor Kommuneskolerne ere fuldstændig fri — der betales intet fra Forældrenes Side — kunne fattige Børn baade faa Frokost og Middagsmad i Skolen. Der er indrettet specielle Fonde i det Næved. Det er altsaa ingenlunde en Utopi eller en Tante, som ligger Nutiden fjern, det er et rent praktisk Spørgsmaal, som vi ogsaa her i Landet absolut maa komme til at beskæftige os med. Men for Resten er det heller ikke fremmed i vort nærmeste Nabolag, thi i Kristiania har man ogsaa vedtaget et Beløb dertil (Berntsen). Det er Kommunen, der gør det. Ja, men Princippet er akkurat det samme. Man mener, at fattige Børn skulle ikke sulke, naar de komme i Skole, man mener, at Samfundet ikke er tjent dermed, og enten det saa er Staten eller Kommunen, der sørger for, at de saa noget at spise, er det de sulne Børn aldeles ligegyldigt. Jeg tror ikke, at de nogen Sinde ville fremkomme med Spørgsmaal i den Retning. Men det ærede Medlem for Aalborg Amts 1ste Valgkreds (A. K. Sørensen) kom til mig i Gaar og gjorde mig opmærksom paa, at vi ogsaa i vort eget Land have noget lignende. Mange Steder paa Landet har man af rent humane Grunde gjort noget lignende. Naar der er Børn, der ikke kunne faa noget at spise hjemme, giver man dem enten kogt Mælk eller noget at spise. Man erkender, at det er et Princip, der hører Nutiden til, og som vi ogsaa maa komme til at beskæftige os praktisk med her. Der er endnu et Par Talstørrelser vedrørende de engelske Forhold, jeg gerne vilde fremdrage. Der er i England 31,000 Skoler, og den hele Lærerstand, baade eksaminerede og ueksaminerede, andrager 126,000 mod 28,000 i 1870. Jeg fremdrager dette med en vis Tilfredsstillelse, fordi man saa ofte har fremdraget England som et Land, der følger laissèr-aller-Princippet, som ikke bryder sig synderlig om at gøre noget for de lavere Samfundslag, men lader Tingene passe sig selv. Disse Tal vise, at man paa Skolevæsenets Omraade, et overordentligt vigtigt Omraade, ikke har fulgt denne Vej, men har gjort overordentlig store Fremstridninger i Løbet af de sidste 25 Aar. Samtidig kan jeg oplyse, at Gennemsnitslønnen derovre for eksaminerede Lærere, er ca. 2,200 Kr., hvilket er 500 Kr. mere end for 20 Aar siden, og for eksaminerede Lærere er Gennemsnitslønnen ca. 1,500 Kr., medens den tidligere var 1,000 Kr. Ved at se dette Forslag, som Regeringen har fremlagt, kommer jeg ingenlunde til det Resultat, som det ærede Medlem fra Ringkøbing (S. C. Christensen), at der